

BESLUT

2015-03-16

Dnr: 14/02625

SAKEN

Klartext, P4, 2014-10-24, inslag om ekologiska ägg; fråga om saklighet och beriktigande

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kravet på saklighet.

INSLAGET

Inslaget handlade om ekologiska ägg och att produktionen av ekologiska ägg ökade i Sverige. Inslaget påannonserades enligt följande.

Sist i *Klartext* ska det handla om ägg. Det är inte bara vi som äter ägg som vill att de ska vara fria från gifter. Allt fler som har höns och säljer ägg väljer ekologiskt. Det innebär att hönorna får gå omkring utomhus och äter mat utan gifter och därför är det inga gifter i deras ägg.

Därefter medverkade en äggproducent som berättade varför han har valt att gå över till ekologisk äggproduktion. Reportern sa i anslutning till detta följande.

[Äggproducentens namn] märkte att allt fler kunder vill köpa ekologiska ägg i stället för de ägg som vi har blivit vana vid. För att äggen ska kunna kallas för ekologiska så ska hönorna som värper dem få gå ute fritt i stället för att sitta i burar. De ska också få mat som är ekologisk, alltså gjord utan gifter.

I slutet av inslaget uttalade sig en representant från branschorganisationen Svenska Ägg om ämnet och sa bland annat att flera äggproducenter ställt om till ekologisk produktion det senaste året.

ANMÄLAN

Anmälaren är branschorganisationen Svenska Ägg. Anmälaren anser

huvudsakligen att inslaget var osakligt och för fram följande.

Programmet var en förvrängning av ett inslag som sänts i *Ekonomiekot* den 25 september 2014 där två representanter för Svenska Ägg intervjuades angående ekologiska ägg. I det aktuella inslaget användes ordet giftigt i ett felaktigt sammanhang. I inslaget påstods att konventionellt foder och konventionella ägg innehåller gifter vilket är helt felaktigt, mat och foder som inte är ekologiskt producerat innehåller inte gifter. Dessutom sades att hönor som inte är ekologiska sitter i burar vilket också är felaktigt. I Sverige är cirka 75 procent av alla hönor frigående inklusive de ekologiska, som är cirka 14 procent av alla hönor. Dessa påståenden smutskastade svensk mat och svenskt foder helt utan grund.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Radio (SR) anser att inslaget överensstämmer med kravet på saklighet och anför följande.

Klartext är ett nyhetsprogram som ska vara tillgängligt för alla och riktar sig främst till lyssnare som av olika anledningar vill ta del av nyheter på ett enklare språk och få dem presenterade i ett förklarande sammanhang. *Klartext* sänder därför nyheter på lätt svenska och i ett lugnare tempo med en enkel meningsbyggnad. Komplexa förhållanden förenklas och nyheter sätts i ett sammanhang för att bli mer begripliga.

Ibland innebär detta att de språkliga nyanserna blir färre och att vissa detaljer måste utelämnas. I det nu aktuella fallet ledde dock förenklingen till att beskrivningen av ekologisk äggproduktion delvis blev felaktig när det gällde ordet ”gifter” som syftade på hönsfoder odlat utan bekämpningsmedel.

Den 27 oktober, i den första sändningen efter det delvis felaktiga inslaget sändes, gjorde därför *Klartext* följande beriktigande.

Förra veckan berättade vi om att allt fler som har hönor väljer att gå över till ekologiskt, och att sälja ekologiska ägg. Vi sa då att det innebär att hönorna som värper de äggen får äta mat som är odlad utan gifter. En del kunde då tro att det betyder att alla andra ägg innehåller gift, men så är det inte. Med ordet gift menade vi det bekämpningsmedel som en del bönder använder för att slippa skadedjur på sina odlingar och ekologisk hönsmat får inte innehålla sånt. Men det betyder alltså inte att vanliga ägg är giftiga.

Anmälaren hävdar att SR sagt att hönor som inte är ekologiska sitter i burar och att det är fel. I inslaget sägs dock enbart att hönorna vid ekologisk äggframställning får gå fritt ”i stället för att sitta i bur”. Det påstås inte i inslaget att alla hönor vid icke-ekologisk produktion sitter i bur. Syftet med formuleringen var att på ett enkelt sätt beskriva för lyssnarna att ekologisk

produktion alltid innebär att hönsen är frigående. SR menar att denna, till viss del förenklade förklaring, är rimlig mot bakgrund av programformen.

INFORMATION

Granskningsnämnden har tagit del av det beriktigande som sändes i *Klartext* den 27 oktober 2014.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SR ska utöva sändningsrätten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SR ska beriktiga uppgifter som förekommit i ett radioprogram när det är befogat (15 § i sändningstillståndet).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att benämningen gifter som användes i inslaget gav den missvisande bilden att ägg som inte är ekologiska innehåller gifter. Mot bakgrund av det beriktigande som sändes i den följande sändningen av *Klartext*, tre dagar efter sändningen av det felaktiga inslaget, anser nämnden att SR följt bestämmelsen om beriktigande. Inslaget strider därför inte mot kravet på saklighet i denna del.

Nämnden anser vidare att uttalandet om att hönor vid ekologisk produktion går fria i stället för att sitta i bur var en förenkling som kunde tolkas som att hönor vid icke-ekologisk produktion sitter i bur. Nämnden anser dock inte att denna förenkling i sammanhanget medför att inslaget strider mot kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Ingrid Carlberg, Leif Hedman, Jan Holmberg, Pia Kronqvist, Nedjma Chaouche och Dag Mattsson efter föredragning av Nathalie Eriksson.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Nathalie Eriksson